Maktabgacha ta'lim muassasasining oila bilan hamkorligi maktabgacha yoshdagi bolani tarbiyalashning yagona tizimini ta'minlash sifatida

Nazirova Go`zal Malikovna
Qo`qon davlat pedagogika instituti dotsenti
Pedagogika fanlari bo`yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim muassasasi va oilaning o'zaro munosabatlariga zamonaviy yondashuvlar "O'zaro ta'sir" atamasi fikr, his-tuyg'ular, tajriba almashish, muloqotni o'z ichiga oladi. Maqolada maktabgacha ta'lim muassasasining oila bilan hamkorligi maktabgacha yoshdagi bolani tarbiyalashning yagona tizimini ta'minlash sifatida mavzusi to`g`risida fikr yuritiladi.

Kalit so`zlar va iboralar: Birgalikdagi faoliyat, faol ta’sir etish, tashabbus, “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi, faoliyat markazlari, ta’lim jarayonlari.

Аннотация: Очень важно воспитывать детей в коллективе: в совместной деятельности дети активно влияют друг на друга, у них есть возможность проявить свою инициативу и творчество. Когда перед детьми стоит задача, требующая совместных усилий, они вместе скорбят, формируется чувство общности. В статье рассматривается организация воспитательных процессов в центрах развития ДОО на основе государственной учебной программы «Илк кадам».

Ключевые слова: Деятельность в коллективе, активное влияние, инициатива, государственная образовательная программа «Илк кадам», центры развития, образовательные процессы.

Annotation: It is very important to educate children in a team: in joint activities, children actively influence each other, they have the opportunity to show their initiative and creativity. When children are faced with a task that requires joint efforts, they mourn together, a sense of community is formed. The article discusses the organization of educational processes in the centers for the development of preschool educational institutions on the basis of the state curriculum "Ilk Kadam".

Key words: Activities in a team, active influence, initiative, state educational program "Ilk Kadam", development centers, educational processes.

Maktabgacha ta'lim muassasasi va oilaning o'zaro munosabatlariga zamonaviy yondashuvlar "O'zaro ta'sir" atamasi fikr, his-tuyg'ular, tajriba almashish, muloqotni o'z ichiga oladi. O'qituvchilarning ota-onalar bilan o'zaro munosabati o'zaro yordam, o'zaro hurmat va o'zaro ishonchni, o'qituvchining oilaviy ta'lim sharoitlarini bilishi va e'tiborga olishini, ota-onalarning esa - sharoitlarni o'z ichiga oladi. Bolalar bog'chasida ovqatlanish. Bu, shuningdek, ota-onalar va o'qituvchilarning bir-biri bilan aloqada bo'lish istagini bildiradi. Hozirgi bosqichda oilaviy tarbiya etakchi deb tan olingan, bu San'atda o'z aksini topgan. O'qituvchilar va ota-onalarning o'zaro munosabatlariga yangi yondashuvlar: axborot almashinuvi va pedagogik bilimlarni targ'ib qilishdagi hamkorlikdan dialogik yo'nalishdagi ota-onalar bilan o'qituvchining shaxslararo muloqoti sifatida hamkorlikka o'tish. Bu erda asosiy tushuncha dialog bo'lib, u shaxsiy teng muloqotni, birgalikda tajriba orttirishni anglatadi.

Dialogik munosabatlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi muvofiqlik- o'z his-tuyg'ularini samimiy ifoda etish qobiliyati. Shu bilan birga, u amalga oshiradi boshqa shaxsni ijobiy so'zsiz qabul qilish printsipi. O'zaro ta'sir ham o'z ichiga oladi hukmsiz munosabatlar uslubi. Ota-onaning shaxsiyatini uning pedagogik “savodxonligi-savodsizligi”, “faollik-passivlik”, “hamkorlikka tayyorligi-tayyor emasligi” darajasiga qarab tahlil qilishga yo‘l qo‘yilmasligi. Maxfiylik (maxfiylik, ishonch) taklif qiladi: · o'qituvchining o'quvchilarning oila a'zolari turli sabablarga ko'ra undan muhim ma'lumotlarni yashirishi mumkinligiga toqat qilishga tayyorligi; · oila a'zolari bilan shaxsiy aloqalardan qochish. O'zaro munosabatlarga yangi yondashuvlar ham o'z ichiga oladi ota-onalarning shaxsiy tajribasini hisobga olgan holda.

Ota-onalarning bilimdagi so'rovlari va istaklarini inobatga olgan holda, bolalarning rivojlanishiga ta'sir qiladigan muammolarga muloqot mazmunini yo'naltirish bugungi kunda dolzarbdir. Bu so'zning yaxshi ma'nosida o'qituvchining ota-onalar bilan "davom etishini" anglatadi.

Bu ham shunday o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi munosabatlar, shaxsiy manfaatdorlik, ikkinchisini ozod qilish, bu eski qarashlardan xalos bo'lishni, o'z faoliyatiga aks ettiruvchi munosabatning paydo bo'lishini o'z ichiga oladi. Ushbu tamoyilni amalga oshirish suhbatdoshni tanqid qilishni rad etishni, uni qiziqtirish qobiliyatini, o'z ta'lim faoliyatini tahlil qilishni nazarda tutadi. Hozirgi vaqtda muhim ota-onalar uchun bolalar bog'chasining ochiqligi tamoyilini amalga oshirish. Ushbu tamoyil ota-onalar o'z xohishlariga ko'ra, ular uchun qulay vaqtda, bolalar bog'chasidagi bolaning faoliyati, o'qituvchining maktabgacha yoshdagi bolalar bilan muloqot qilish uslubi, guruh hayotiga kirishlari bilan erkin tanishishlari mumkinligini nazarda tutadi. Ota-onalarni muassasaning ta'lim jarayoniga jalb qilish deyiladi "Bolalar bog'chasi ichidagi ochiqlik". Maktabgacha ta'lim muassasasining ijtimoiy institutlar bilan hamkorligi, uning mikrojamiyat ta'siriga ochiqligi, ya'ni. "Bolalar bog'chasining tashqariga ochiqligi", bugungi kunda ham maktabgacha ta'lim muassasasi faoliyatidan biri hisoblanadi. O'zaro hamkorlikning yangi tamoyillari o'z ichiga oladi ota-onalarning ta'lim mazmuni, shakllari va usullarining o'zgaruvchanligi. Zamonaviy ota-ona yangi mavzularni ham, eski mavzularni ham yangicha o'rganishi kerak. Bugungi kunda va har doim o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning mazmuni jamiyat oldida turgan yosh avlodni tarbiyalashning maqsad va vazifalari, davlat yoki oilaviy ta'limning ustuvorligi bilan belgilanadi. Bir necha yillar davomida jamiyat va oila o'rtasidagi hamkorlik amaliyoti mavjud bo'lib, uning asosiy vazifasi bilimlarni etkazish, g'oyalar, e'tiqodlarni shakllantirish, ularni nazorat qilish, tuzatish va hatto qayta tarbiyalashdir. O'qituvchilar uchun fikr-mulohazalarni hisobga olmasdan, turli xil ta'lim shakllaridan foydalangan holda, bilimlarni etkazish uchun ota-onalar bilan ishlash osonroq edi. Shu bilan birga, ota-onalarning o'zlari ba'zan ularga berilgan bilim "juda umumiy" va "bolalariga tegishli emas" deb shikoyat qiladilar.

Biroq, bilimlarni muloqot qilish bilan birga, ota-onalarni tarbiyachi sifatida shakllantirish muhimdir. Hozirgi bosqichda o'zaro ta'sir faqat pedagogik ta'lim bilan chegaralanmaganligi sababli, biz "o'zaro ta'sir" tushunchasini shunday xususiyatga ega bo'lgan holda aniqlaymiz va kengaytiramiz. ota-onalarning aks ettirish qobiliyati. Ota-onalarda tarkibiy qismlardan birini shakllantirish vazifasi pedagogik aks ettirish- o‘qituvchi sifatida o‘zini-o‘zi, o‘z tarbiyaviy faoliyatini tanqidiy baholay olish, o‘quvchi o‘rnini egallash, vaziyatga uning ko‘zi bilan qarash qobiliyati. Bu, ayniqsa, yosh otalar va onalar uchun to'g'ri keladi, chunki ularning ota-onalik pozitsiyasi endigina shakllana boshlaydi. Ota-onalar va bola o'rtasidagi munosabatlarning tabiati, ularning keyingi ta'lim faoliyatining muvaffaqiyati ushbu mahoratning shakllanishiga bog'liq. Ota-onalarda shakllangan bolani tushunishga intilish, olingan pedagogik bilimlarni ijodiy qo'llash qobiliyati ular o'rtasida o'zaro tushunish, bolaning kattalar talablariga hissiy ijobiy, ongli, axloqiy jihatdan asoslangan munosabatining paydo bo'lishiga yordam beradi.

Maktabgacha ta'lim muassasasi va oila o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning yangi yondashuvlari ota-onalarning malakasini shakllantirish, bu shaxsiy tarbiyalash tajribasining turli jihatlarini birlashtirishni o'z ichiga oladi: kognitiv; hissiy; teginish; kommunikativ;

aks ettiruvchi va boshqalar. Kompetentsiya nafaqat kognitiv komponentni, balki hissiy va xulq-atvorni ham o'z ichiga oladi, ya'ni olingan bilimlarni amaliyotda qo'llash qobiliyati, pedagogik aks ettirishni shakllantirish. Ota-onalarning malakasi kattalarning har qanday muloqot sharoitida bola bilan to'g'ri va samimiy qo'shma muloqot tilini, shu jumladan muloqot sub'ektlarining og'zaki va og'zaki bo'lmagan xatti-harakatlarini topish qobiliyatida namoyon bo'ladi. kattalarga bola bilan munosabatda bo'lishga imkon bering. Maktabgacha yoshdagi bolaning xatti-harakatlariga javob berishni tanlash ota-onalar tomonidan amalga oshirilganda, u odatiy stereotipik reaktsiyalardan xalos bo'ladi. « avtomatizmlar » xulq-atvor. Va, albatta, o'zaro ta'sirning mazmuni maktabgacha yoshdagi bolani tarbiyalash va rivojlantirishning barcha masalalari. Shunday qilib, hozirgi vaqtda maktabgacha tarbiya o'qituvchilari va ota-onalarning o'zaro munosabatlariga turlicha yondashuvlar mavjud bo'lib, ularning aksariyati yangi bo'lmagan holda, bugungi kunda yangi tovush va dolzarblik kasb etmoqda. Maktabgacha ta'lim muassasalari va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar shakllari Maktabgacha tarbiyachilarning ota-onalar bilan o'zaro munosabatlari turli shakllar orqali amalga oshiriladi. Ajratish an'anaviy va noan'anaviy shakllar. an'anaviy shakllar o'n yildan ortiq vaqtdan beri mavjud va quyidagi guruhlarga bo'lingan: kollektivf - ota-onalar yig'ilishlari (har ikkala guruh yig'ilishlari yiliga 3-4 marta o'tkaziladi va yil boshida va oxirida barcha o'quvchilarning ota-onalari bilan umumiy bo'lib), guruh maslahatlashuvlari, konferentsiyalar; individual– individual maslahatlashuvlar, suhbatlar; ingl- surma papkalar, stendlar, ekranlar, ko'rgazmalar, fotosuratlar, ochiq eshiklar kuni.

Kimga noan'anaviy shakllarni lassifikatsiya qilish. Bularga to'rt guruh kiradi: axborot va tahliliy; dam olish; kognitiv; vizual axborot shakllari. Axborot va tahliliy shakllar ota-onalarning qiziqishlari, so'rovlarini aniqlashga, o'qituvchilar, ota-onalar va bolalar o'rtasida hissiy aloqa o'rnatishga qaratilgan. Anketalardan o'qituvchilar maktabgacha yoshdagi bolalarning xususiyatlarini, bolaning nimani yoqtirishini, yoqtirmasligini, uning afzalliklarini, bolani qanday nomlashni o'rganadilar. Bu shuningdek, so'rovnoma, testlar, anketalar, "Pochta qutisi", ota-onalar o'zlarini qiziqtirgan savollarni qo'yishi mumkin bo'lgan ma'lumot savatlarini o'z ichiga oladi. Dam olish shakllari- bu birgalikda dam olish tadbirlari, bayramlar, ko'rgazmalar. Ular o'qituvchilar va ota-onalar, ota-onalar va bolalar o'rtasida iliq norasmiy, ishonchli munosabatlar, hissiy aloqalarni o'rnatish uchun mo'ljallangan. Dam olish guruhda hissiy qulaylikni yaratishga imkon beradi. Ota-onalar muloqotga ko'proq ochiq bo'lishadi. Dam olish tadbirlari turli bayramlarni o'z ichiga oladi, masalan, "Yangi yil kechasi", "Shrovetide", "Onalar kuni", "Hosil bayrami", "Ota-onalar bilan sport bayrami", "It shousi", ishtirokida "Oilaviy teatrlar" tashkil etish. oila a'zolari va boshqalar. Ushbu tadbirlarda ota-onalar maktabgacha ta'lim muassasasining mehmonlari emas, balki ishtirokchilardir. Ular o'ynashadi, qo'shiqlar kuylashadi, she'r o'qiydilar, o'zlarining to'plamlarini, uy-ro'zg'or buyumlarini, mukofotlarini va hokazolarni olib kelishadi. Ota-onalar va maktabgacha yoshdagi bolalarning birgalikdagi faoliyatini tashkil etish ijobiydir, masalan, "Mening oilamning sevimli oshpazlik retseptlari", "Teatr festivallari", "Ijodiy ustaxonalar", "Ijod quvonchi" ko'rgazmalari va boshqalar. mohiyati kognitiv shakllar- ota-onalarni maktabgacha yoshdagi bolalarning yoshi va psixologik xususiyatlari bilan tanishtirish, ularning ta'limdagi amaliy ko'nikmalarini shakllantirish. Asosiy rol noan'anaviy shakldagi uchrashuvlar, guruh maslahatlashuvlariga tegishli. O'qituvchilar ularni tashkil etish va o'tkazishga ijodiy yondashadilar, ko'pincha mashhur teleko'rsatuvlarga tayanadilar. “Pedagogik mo‘jizalar maydoni”, “Pedagogik ish”, “Nima, qayerda?”, “Davra suhbati”, “Tok-shou”, “Ishonch telefoni”, “Viktorinalar” va boshqalar shular jumlasidandir.Shuningdek, ota-onalarning

ko‘nikma va malakalarini shakllantirish maqsadida treninglar, amaliy mashg‘ulotlar, suhbatlar o‘tkazilmoqda. bola tarbiyasida. Agar o'qituvchi ota-onalarga aloqa hamkori sifatida qarasa, ularning tarbiyaviy tajribasi, bilim ehtiyojlarini hisobga olsa, faollashtirish usullaridan foydalansa, biz noan'anaviy ota-onalar yig'ilishlari haqida gapiramiz. Vizual va axborot shakllari shartli ravishda ikkita kichik guruhga bo'lingan: axborot va faktlarni aniqlash; axborot va ta'lim. Noan'anaviy tovushdagi vizual va axborot shakllari o'qituvchilar faoliyatini to'g'ri baholash, oilaviy ta'lim usullari va usullarini ko'rib chiqish imkonini beradi. Axborot va kirish shaklining vazifasi - ota-onalarni maktabgacha ta'lim muassasasi, uning ish xususiyatlari, o'qituvchilar bilan tanishtirish, maktabgacha ta'lim muassasasi faoliyati haqida yuzaki fikrlarni bartaraf etish. Masalan, bu ochiq eshiklar kuni. Shunisi e'tiborga loyiqki, bugungi kunda bolalar bog'chasiga borolmagan ota-onalar uchun siz diskdagi yozuvlarni taklif qilishingiz mumkin; videolarni tomosha qilish, bolalar asarlari ko'rgazmalari. Shuningdek, kattalar va bolalar qo‘li bilan yaratilgan “Mening oilam ta’tilda”, “Tabiiy materiallardan hunarmandchilik” mavzularida bolalar chizgan rasmlari va fotosuratlarining qo‘shma ko‘rgazmalari ham shular jumlasidandir. Ota-onalar bilan birgalikda zamonaviy texnologiyalar yordamida kollajlar tayyorlanadi. Ota-onalar bilan yozishmalar elektron pochta, fotosuratlar almashinuvi yordamida amalga oshiriladi. Photoshop imkoniyatlaridan faol foydalanilmoqda, fotosuratlar elektron ommaviy axborot vositalarida namoyish etilmoqda. Ota-onalar slayd-shoularni ishlab chiqarishda faol ishtirok etadilar.

ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son “O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi qarori.

2.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrdagi PQ-2707-son “2017-2021-yillarda maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.

3.O‘zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarga qo‘yiladigan “Davlat talablari”. 2018-yil 3-iyul, ro‘yxat raqami 3032.

4.“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining 2018-yil 7-iyuldagi 4-sonli hay’at yig‘ilishi qarori bilan tasdiqlangan va nashr etilgan dasturi.

5.O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya hamda sportni rivojlantirish davlat dasturi Konseppiyasi. Vazirlar Maxkamasining 1999-yil 27-maydagi qaroriga ilova.

6. Mukhammadjonovna, Rakhimova Feruzakhon. "Development of pedagogical activites with preschool children in need of inclusive education." ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 423-427.

7. Malikovna, Nazirova Guzal, and Muminova Gulasal Bakhodirovna. "EDUCATION OF CHILDREN IN THE SPIRIT OF PATRIOTISM AND FRIENDSHIP OF PEOPLES IN THE FAMILY." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

8. Nazirova, G. "FORMATION OF A SENSE OF NATIONAL PRIDE AMONG IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN THROUGH ORAL FOLK ART-AS A SOCIO-PEDAGOGICAL NECESSITY." Science and Innovation 1.8 (2022): 2067-2077.

9. Nazirova, G. "МАКТАБГАЧА КАТТА ЁШДАГИ БОЛАЛАРДА ХАЛҚ ОҒЗАКИ ИЖОДИ ВОСИТАСИДА МИЛЛИЙ ҒУРУР ҲИССИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ–ИЖТИМОИЙ ПЕДАГОГИК ЗАРУРИЯТ СИФАТИДА." Science and innovation 1.B8 (2022): 2067-2077.

10. Назирова, Г. М., and Ф. М. Рахимова. "Методологические основы формирования творческой деятельности будущих педагогов-воспитателей." Экономика и социум 1-1 (104) (2023): 334-339.

11. Raximova, Feruzaxon Muxammadjonovna, and Zoya Mixaylovna Burdina. "Issues of organization and management of inclusive education and upbringing in uzbekistan." International Academic Research Journal Impact Factor 7.4 1.6 (2022): 112-118.

12. Raximova, F. M. "Processes of formation of intellectual abilities of preschool children by means of innovative technologies." Экономика и социум 1-1 (104) (2023): 54-57.

13. Mukhammadzhonovna, Rakhimova Feruzakhon. "Problems of development of creative abilities in preschoolers." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

14. Mukhammadjonovna, Rakhimova Feruzakhon. "Development of pedagogical activites with preschool children in need of inclusive education."Asia pacific journal of marketing & management review issn: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 423-427.

15. Raximova, Feruzaxon Muxammadjonovna. "Problems with the social attitude of the individual."Innovative development in the global science 2.9 (2023): 112-121.

16. Muxammadjonovna, Raximova Feruzaxon. "Difficulties in organizing the education and upbringing of visually impaired children of preschool age."International journal of social science & interdisciplinary research issn: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.12 (2022): 90-93.

17. Narimanovna, Eshchanova Gulnara, and Ganiyeva Vazira Yusufovna. "SOCIAL ADJUSTMENT OF THE PRESCHOOL CHILD PROCESS ANALYSIS." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

18. Yusufona, Ganieva Vazira. "ACTIVATION OF THE DEVELOPMENT OF CREATIVE COGNITIVE THINKING OF PRESCHOOL CHILDREN." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.11 (2022): 462-464.

19. Yusufovna, Ganieva Vazira, and Juraeva Sayyora. "BOLADA BILISH KOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHDA IJODKORLIKNI SHAKLLANTIRISH PROFESSIONAL PEDAGOGIK TAYYORGARLIKNING KOMPONENTI SIFATIDA." Ta'lim fidoyilari 19 (2022): 472-480.